

Василенко Олена Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент професор кафедри іноземних мов Національної академії внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ-ЮРИСТІВ

Процеси інтеграції та інтернаціоналізації різних сфер життєдіяльності, що відображаються у численних професійних і особистісних контактах представників різних культур, обумовлюють необхідність володіння іноземними мовами і розширюють можливість самореалізації сучасної людини. У наш час в українському суспільстві юрист повинен бути не тільки висококваліфікованим фахівцем, а й широко ерудованою особистістю, яка має фундаментальну гуманітарну підготовку і володіє іноземною мовою (ІМ). Перехід до багаторівневої підготовки бакалавр-спеціаліст-магістр потребує перегляду змісту і методики викладання курсу іноземної мови у немовних, зокрема, юридичних ВНЗ з метою її реального використання випускниками у професійних і особистісних цілях.

Мета, завдання і зміст навчання іноземної мови магістрів суттєво відрізняються від навчання бакалаврів. Специфіка курсу іноземної мови для магістрів-юристів полягає, перш за все, у поєднанні професійно-ділової та соціокультурної орієнтації двох складових міжкультурної комунікації фахівців. Причому, у навчанні іноземної мови на рівні магістратури основну увагу слід приділяти професійно-діловій спрямованості, а саме: оволодінню студентами мовою і термінологією галузі права, особливостям, стилістиці та формі юридичного тексту, порівняльному аналізу й еквівалентності поняттям рідної мови. Тобто, зміст і тематика курсу іноземної мови для магістрів мають бути вузькоспеціалізованими, селективними. Відбираючи лексичні одиниці, необхідно враховувати наявні в мові кліше та частотність використання слів у мовленні ділового та професійного спілкування [1].

Викладання іноземної мови для магістрів-юристів пов'язано з особливостями перекладу юридичної літератури. Переклад юридичної інформації вважається одним з найскладніших видів перекладу. При перекладі юридичних текстів з та на іноземну мову звичайних навичок володіння мовою недостатньо. Юридичний переклад не може бути здійснений коректно без використання спеціальних знань у відповідній галузі права, без знання специфіки певного виду правовідносин. Тому і для викладача, і для магістра необхідно орієнтуватися у діючому законодавстві, а також володіти спеціальною лексикою і знати особливості використання іноземної юридичної термінології у конкретному тексті [2].

Запровадження багаторівневої структури навчання у вищій школі передбачає підвищення ролі дослідницької роботи у процесі навчання в магістратурі. Для магістрів-випускників ВНЗ науково-дослідницька діяльність є професійною і під час навчання стає однією з основних форм навчальних занять разом з лекціями, семінарами, практичними заняттями, пронизує всі елементи навчального процесу. Проте, як показує практика навчання майбутніх юристів, у них спостерігаються: слабка підготовка до організації дослідницької діяльності та використання іншомовних джерел для написання магістерської роботи, недостатній рівень володіння іноземною мовою як засобом наукової комунікації. Тому вивчення ІМ магістрами повинно бути зорієнтованим на проблематику наукового дослідження, а оригінальні іншомовні матеріали мають навчити їх використовувати найновішу інформацію (проспекти, наукові статті тощо) і бути додатковим джерелом для написання своїх дослідницьких робіт зі спеціальності, доповідей на іноземній мові для науково-практичних конференцій, використовуватися у підготовці до здачі кандидатського іспиту з іноземної мови [3].

Особливості навчання ІМ в системі магістратури обумовлюють необхідність використання інтенсивних методів навчання. Саме інтенсивні методи навчання здатні не тільки в

найкоротший термін сформувати у магістра певний комплекс умінь і навичок, але й допомагає подолати психологічний бар'єр, що неминуче виникає при вивченні нерідної мови. Інтенсивне навчання ІМ повинно здійснюватися на основі певних вимог, таких як: максимальна індивідуалізація процесу навчання; забезпечення позитивної мотивації тих, хто вчиться, протягом всього процесу навчання; спирання на наявний професійний і лінгвістичний досвід; урахування когнітивних стилів учнів; використання переваг групового навчання іноземній мові; обов'язковість взаємозв'язаного навчання всіх видів мовленнєвої діяльності на всіх етапах навчання при провідній ролі говоріння; відбір і організації мовного та мовленнєвого матеріалу, необхідного та достатнього для формування міцних іншомовних навичок і вмінь, здійснюється на основі принципів комунікативності та ситуативності [4].

Специфіка іншомовної підготовки магістрів-юристів пов'язана з тим, що в магістратурі навчаються дорослі люди, які мають певні відмінності, що мають бути враховані у навчальному процесі. Дорослий, що навчається: усвідомлює себе самостійною, самокерованою особистістю і має активну позицію по відношенню до свого навчання; має великий життєвий досвід, зокрема, навчальний, що впливає на якість сприйняття і засвоєння навчального матеріалу; володіє високою мотивацією до навчання, яка обумовлена можливістю вирішити свої професійні та особисті проблеми за допомогою навчальної діяльності; прагне до негайного практичного застосування отриманих знань і вмінь у повсякденному та професійному житті; навчальна діяльність дорослого має часові, просторові, професійні, побутові та соціальні обмеження; пред'являє підвищені вимоги відносно якості і результатів навчання, а пізнавальна діяльність дорослої людини має вибіркового характер.

Виходячи з цих відмінностей, навчання магістрів, зокрема іноземної мови, вимагає: виключення методів трансляції навчання, коли мета, завдання, зміст навчання залежать тільки

від викладача; спільної діяльності викладача та дорослого, що навчається, де дорослий є активним учасником процесу навчання; практичної спрямованості в навчанні; гнучкості у формуванні програм навчання і виборі місця, часу і темпів навчання [5]. Таким чином, розуміння та врахування психологічних і вікових особливостей навчання дорослих надають можливість оптимальної організації навчального процесу магістрів-юристів з вивчення іноземних мов.

Список використаних джерел

1. Федотова О.Л. Концептуальные подходы к системе разноуровневой подготовки по иностранному языку в вузах неязыковых специальностей Российское право в Интернете. – 2008. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.rpi.msal.ru/prints/200802index.html>>.

2. Заикина А.В. К вопросу о формировании переводческой компетенции у студентов-юристов в процессе обучения иноязычной коммуникации // Методология и методика обучения переводу. Сб. науч. тр.: Изд-во Тамб. гос. тех. ун-та. – Тамбов, 2005. – С. 22 – 26.

3. Аكوпова А.С. Подготовка магистрантов университета к научно-исследовательской деятельности в курсе иностранного языка // Российское право в Интернете. – 2008. – № 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.rpi.msal.ru/prints/200802index.html>>.

4. Кабакчи М.К. Обучение взрослых лексико-грамматической стороне речи на английском языке в условиях краткосрочных курсов: Дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02: РГПУ им. А.И. Герцена. – СПб. – 2002. – 347 с.